

VASZKÓ ÖDÖN (1896–1945)

Ketten | The two of us

Olaj, vászon | Oil on canvas, 99,5 x 78,5 cm
Jelzés nélkül | Not signed

Kezdő ár | Starting price: 3 600 000 Ft / 9 474 EUR
Becsérték: 5 000 000 – 7 000 000 Ft
Estimate: 13 158 – 18 421 EUR

A most aukcióra kerülő kép ritkaságnak számít. Vaszkó Ödön aktív alkotói periódusa ugyanis lényegében az 1920-as évekre korlátozódott, vagyis a művész oeuvre-je alig egy évtized alatt jött létre. Vaszkó formális művészi képzésben nem részesült, helyette szabadiskolákban és tanfolyamokon sajátította el a festészet technikai elemeit, és így alakította ki a maga egyéni stílusát. 1919-ben részt vett egy kollektív tárlaton, majd önálló kiállítása nyílt a Nemzeti Szalonban (1924). Az Új Művészek Egyesületének (UME) tagjaként számos kiállításon vett részt, elnyerte a Genovai Szépművészeti Egyetem első díját (1929). Sikerei ellenére az 1930-as években a festői pálya elhagyására kényszerült, részben egyre elhatalmasodó depressziója miatt, majd

Budapest ostroma alatt önkézével vetett véget az életének. Vaszkó festménye egy összesimuló emberpárt ábrázol, ami igazán hétköznapi festői téma, és akár egy idillikus zsánerkép tárgya lehetne. Ez a kép azonban az új tárgyilagosság (Neue Sachlichkeit) szellemében egyáltalán nem valamiféle polgári idillt jelenít meg. A látvány szuggesztivitása, ereje éppen a szenvtelenségében rejlik. A festmény feszültséget hordoz, amely azonban nem az expresszionistákat jellemző mozgalmasságból ered, hanem éppen a figurák statikusságából, nem evilági megjelentéséből, az arcuk maszkoszerűségéből, amelyet csupán a szemek élelensége ellenpontoz. A képet nyugodt, monoton tónusátmenetek, redukált formavilág jellemzi. Két bábuszerű,

nyújtott figurát látunk, kényelmes, laza beállításban, ami az art deco képi világot is tükrözi, ugyanakkor Amedeo Modigliani alakjaira is emlékeztethet minket. A bensőséges el-lenére a szereplők érzelmmentes tekintettel, az egyszerű monoton háttérbe már-már belesimulva, mintegy egymásba olvadva, sik-szerűen vannak ábrázolva. A műalkotás egy befejezetlennek tűnő, mégis befejezett kép, aminél a festő ránk, nézőkre hagyja az elem-zést. Ars poeticáját is így fogalmazza meg: „Művészi hitvallásom? Röviden ez: nem azt festeni, amit látok, – de úgy festeni, ahogy érzek! Nem azoknak festeni, akik néznek, de azoknak, kik érznek!”¹

CSERESNYÉSI ANNA

¹ Nemzeti Szalon 321-ik Kiállítása, A XXXIX. Csoporkiállítás katalógusa, 1924, szeptember 7-16.

1. Amedeo Modigliani: Jeanne Hébuterne, 1919
Metropolitan Museum of Art, New York

2. Amedeo Modigliani:
Jacques és Berthe Lipchitz, 1916
Art Institute of Chicago, Illinois

3. Vaszkó Ödön: Önarckép Modellel, 1930 körül
magántulajdon
Fotó: Kieselbach Galéria Archivuma

